

La ruta de l'ituracá

Pla de lectura

IES La Mar de la Frau

Care Santos
2ESO

Curs 2009-2010

mapamundi

Objectius generals	3
Presentació del treball	3
Care Santos	4
Webs de interès	4
Activitats de Llengua catalana i Llengua castellana	4
MIQUEL MARTÍ I POL	4
Biografia essencial	4
Primera etapa. Infància i joventut. 1929-1955	4
El compromís social . 1956 – 1970.	5
La malaltia . 1970 -1975	6
Retornament amb la vida i el país. 1976 – 1985	6
El balanç de la vida. 1986- 2002.	6
Selecció de poesies	7
A voltes	7
Molt he estimat i molt estimo encara	7
Nova oració del Parenostre	7
Si ve l'instant	7
L'Elionor	8
La gent	8
Pa amb tomaquet	8
Gener	8
Febrer	9
Poema de tot l'any	9
ROQUE DALTON	9
Biografia	9
Webs de interès	11
Selecció de poesies	11
27 años	11
Poema	11
No te pongas bravo, poeta	11
Alta hora de la noche	12
Mi amor por ti	12
Como la Siempreviva	12
El gran despecho	12
Y, sin embargo, amor...	1
Como tú	1
QÜESTIONARI PER L'ANÀLISI POÈTIC	2
GRAVACIÓ DE POESIES	2
UN RELAT	2
Activitats de Llengua anglesa	4
ARTICLE DE LA WIKIPEDIA	4
Activitats de Ciències socials	6
TREBALLEM AMB MAPES	6
WEBS D'INTERÈS	6
MATERIAL DE SUPORT	6
La ruta de l'huracà	7
Activitats de Ciències experimentals	9
FITXES DE TREBALL	9
Activitat: L'atmosfera (I)	9
Activitat: L'atmosfera (II)	10
Activitat: L'atmosfera (III)	12
Activitats de tecnologia	16
FEM UN TORNADO	16
PERSONALITZAR EL TORNADO	17
Activitats de Música	18

Activitats	18
Objectius	18
INSTRUMENTS	18
EXPRESSIONS ARTÍSTIQUES DE LA MÚSICA CENTREAMERICANA	20
RITMES	20
Cúmbia	20
Audició: "La colegiala", de Walter Leon	20
Merengue	21
Audició: "Me sube la bilirrubina" Juan Luís Guerra	21
Bachata	21
Audició: "No es amor (Obsesion)" de Aventura.	21
Salsa	21
Audició: "La vida es un carnaval" Célia Cruz	22
Lletra de la cançó	22
Reggaeton	23
Audició: "Pobre diabla" de Don Omar	23
Activitats d'Educació física	23
JOCs TRADICIONALS D'AMÈRICA CENTRAL	24
Activitats de Visual i Plàstica	24
Avaluació	26
Llengua catalana i Llengua castellana	26
Música	28

Objectius generals

- ✓ Elaborar documents escrits amb unes normes establertes
- ✓ Treballar la lectura des de totes les àrees, de forma interdisciplinària
- ✓ Utilitzar les TIC des de les diferents àrees (Viquipèdia, Prestatgeria digital...)
- ✓ Fomentar el treball cooperatiu
- ✓ Disposar d'una eina més per l'avaluació del treball cooperatiu

Presentació del treball

En acabar el treball el grup base haurà de presentar aquestes activitats en un **dossier** amb les activitats desenvolupades a les diferents matèries.

Aquest dossier haurà de seguir els següents criteris de presentació de treballs:

- ✓ Es presentarà una **portada**, amb els següents dades:
  - ❑ Títol del treball
  - ❑ Nom de la matèria
  - ❑ Nom de l'institut
  - ❑ Nom dels alumnes del grup, ordenats alfabèticament
  - ❑ Curs
- ✓ **Format:**
  - ❑ Fulls DN4
  - ❑ El format de la lletra serà: Ariel, normal, 11
  - ❑ Paràgraf justificat, amb marge a dreta i esquerra, i interlineat d'1,5
  - ❑ Els títols i subtítols hauran d'anar ben destacats
- ✓ S'haurà de fer un **índex** amb totes les activitats desenvolupades
- ✓ Es numeraran les **pàgines**
- ✓ El dossier es presentarà dins d'un portafoli, que s'adjuntarà a la carpeta del GB de classe.

A més a més es farà cooperativament un **trencaclosques de La ruta de l'huracà**.

- ✓ Dimensions mínimes un DIN A 1. (Quatre vegades la DIN A 4)
- ✓ Retallar i plastificar les peces del trencaclosques.

Care Santos

Care Santos, novel·lista que es diverteix escrivint, gaudeix amb la literatura. Per a ella, escriure és un plaer estètic immediat; significa la conquesta tan anhelada d'un petit espai propi. Care ens va explicar:

"Sovint m'he preguntat per què escric. AL principi, potser vaig escriure per imitació. La meua mare escrivia un diari. Tenia un escriptori d'aquells que es tanquen amb forrellat i clau on guardava un quadern preciós i una ploma antiga, que només utilitzava per a escriure en aquelles pàgines. Ho feia de nit, quan tots ens

ficàvem en el llit, i mai ens ho deixava llegir. Escriure era tenir secrets. Més tard em va semblar que escrivia per a no avorrir-me. Vaig ser una nena tímida, sense molts amics, que va néixer en una casa plena de persones majors. Escriure era una manera de fugir d'aquell món, d'inventar-me un món a la meua mesura".

Posteriorment seran altres els estímuls que la duran a escriure les seves novel·les. Tal com ella ens explica respecte a La ruta de l'huracà:

"En any 1994 vaig anar A El Salvador, Costa Rica i Nicaragua. Van ser gairebé 60 dies plens d'experiències. Em vénen a la memòria les imatges del volcà Irazú, un volcà pròxim a San José de Costa Rica, que visitem. A l'endemà, a l'aixecar-nos, una notícia que ocupava totes les portades dels diaris, ens va sorprendre: "Rugeix el

colós". El Irazú havia entrat en erupció aquella mateixa matinada. Quan em vaig assabentar dels efectes devastadors del Mitch a Centreamèrica, vaig pensar, sobretot, en els amics que estaven allí. Si no hagués temut pels meus amics hispanoamericans, mai hagués escrit aquesta novel·la".

(Extret de <http://www.edu365.cat/eso/muds/castella/lectures/huracan/escrito.htm>)

Webs de interés

<http://www.caresantos.com/Biografia.htm>

http://es.wikipedia.org/wiki/Care_Santos

<http://www.silencioeslodemas.blogspot.com/>

<http://latormentaenunvaso.blogspot.com/>

Activitats de Llengua catalana i Llengua castellana

Per mirar de despistar els meus mals presagis, m'he passat la tarda llegint poemes del Roque Dalton. És una mena de García Lorca salvadorenc. Ho dic perquè a ell també el van assassinar per culpa de les seves idees durant la guerra civil, i després el van a enterrar en una muntanya, lluny de la capital. A més, és el culpable que el meu amic dugui aquest nom tan poc corrent. Segons sembla, el seu pare era un fanàtic de Dalton. El llibre me'l va deixar ahir el Guillem, quan li vaig dir que m'interessava la poesia. A ell també li agrada el Martí i Pol, és fantàstic.

La ruta de l'huracà, Care Santos, Alba Editorial, pàgines 60-61

Miquel Martí i Pol

Biografia essencial

Que **Miquel Martí i Pol** és un dels poetes més llegits de la literatura catalana ho sap tothom. Però el camí fins arribar a aquesta maduresa i a aquest reconeixement no ha estat fàcil: Martí i Pol ha sabut trobar les claus per arribar al lector des del seu món social (el seu poble, la fàbrica, el país) fins al més personal (el més íntim i subjectiu, ell mateix) anant en contra de modes i de consells i de grups d'intel·lectuals.

És el poeta més llegit per aclamació popular, entre la gent senzilla i també entre els joves, malgrat els crítics i els estudiosos de renom que sempre l'havien menystingut.

Els trets més definitoris de la seva poesia es poden resumir així:

- ✓ un fort lligam amb el seu poble (Roda de Ter) on va viure sempre.
- ✓ la seva condició obrera, com a escriptor a la fàbrica tèxtil la Blava, de Roda de Ter, on treballà des dels 14 anys fins als 43.

Les conseqüències de la malaltia que contragué pels volts de 1970, una esclerosi múltiple que des d'aleshores li ha impedit de moure's i de viure amb normalitat.

el compromís del poeta amb la seva classe social i amb el país.

la seva disposició, des de jove, a interrogar-se, a esforçar-se per conèixer-se a si mateix i el món que l'envolta.

Primera etapa. Infància i joventut. 1929-1955

Miquel Martí i Pol neix a Roda de Ter el 19 de març de 1929, al carrer del Pont. Fill de família obrera (el pare era manyà i la mare teixidora) estudià a l'Escola Parroquial de Roda, unitària, fins l'any 1943.

A 14 anys, deixa els estudis per incorporar-se com a escriptor a l'oficina de la fàbrica on la seva mare havia treballat tota la vida. No en sortirà fins després de 30 anys.

A 19 anys contrau una tuberculosi pulmonar que el deixarà un any reposant al llit: com serà habitual en la vida de l'autor i en el seu tarannà, els revessos es convertiran en font d'inspiració, i és aquest espai de temps que li permet dedicar-se a la lectura i a l'escriptura. Molts amics li deixen llibres i aprenen a fer lectures ordenades i a tenir tertúlies literàries a casa seva quan l'anaven a veure.

Aquesta primera època es caracteritza per una poesia molt senzilla que imita les cançons populars, ritmes de corrandà, festius... en un primer moment. Després es decanta cap a una poesia més seriosa on es planteja problemes, dubtes religiosos i que el portarà definitivament a un trencament amb la fe tradicional entre 1952 i 1957.

És en aquest moment que guanya el premi més prestigiós del moment, el premi Ossa Menor amb el seu primer llibre publicat.

El compromís social . 1956 – 1970.

El 7 de maig de 1976, Miquel Martí i Pol contrau matrimoni amb la seva primera muller, la Dolors. Van a viure en una casa cedida per la mateixa fàbrica on treballava i la parella té dos fills.

La seva obra poètica va prenent un marcat sentit social, un compromís cívic i cultural amb el seu poble, amb el seu país, amb la seva llengua i amb les llibertats col·lectives, cosa que el separarà del seu compromís literari. Serà una època marcada per la intermitència poètica perquè el temps era poc i calia distribuir-lo en tota la gran feinada que hi havia per fer. Es converteix en un activista cultural.

Miquel Martí i Pol arriba a les reivindicacions socials i de poesia compromesa des de la seva quotidianitat més immediata, el poble de què parla és el seu poble, la gent és la seva gent, i la fàbrica és la seva fàbrica. Li interessen les vides marginals, marginades, dures, difícils, pobres... perquè la seva i la dels seus convilatans ho són, i, per extensió les de tota la classe treballadora del món.

Així Roda de Ter (el seu poble) serà la metàfora del món, la seva fàbrica el símbol de totes les fàbriques del món i l'Elionor, la representació de tots els pobres treballadors del món.

El poble i el carrer entren en la poesia. Més tard serà el mateix poeta qui entrarà al carrer, al poble, a la fàbrica. Aquesta fàbrica serà vista per en Miquel com el lloc contrari a la creació, al paradís.

Enfront del món marcat per l'explotació o la insatisfacció, Miquel Martí i Pol imposa el poder màgic de la paraula, a través de la tendresa, en algunes composicions, i de la ira, en unes altres.

El missatge de Miquel Martí i Pol en aquesta època és dur i tocant de peus a terra: cal no parar la lluita encara que no hi hagi esperança i igual que l'Elionor, sabrem que l'explotació laboral no porta enlloc, però la fàbrica, el treball, serà l'únic lloc on podrem portar els nostres fills si volem que puguin créixer i menjar cada dia.

La malaltia . 1970 -1975

L'any 1970 se li declarà al poeta una esclerosi múltiple, malaltia degenerativa sense remei per ara. Comença a tastar què és morir-se a poc a poc.

La seva vida s'omple de limitacions. Les coses més elementals esdevenen impossibles (llevat-se, vestir-se, cordar-se les sabates, parlar, escriure...)

És ara quan la mirada de M. Martí i Pol es fa interior. Enlloc de mirar cap enfora (cap al país, cap als treballadors, cap a la fàbrica...) mirarà cap als sentiments i les persones que l'envolten i l'estimen. La poesia d'aquest moment no pot entendre's sense la malaltia, ni la malaltia pot suportar-se si no fos perquè pot continuar fent poesia. Parlarà d'ell mateix, de la mort que se li acostava, de la solitud ...

La malaltia el torna a acostar a la literatura perquè l'aparta de l'activitat extraliterària i pot recuperar el ritme d'escriptura.

Retrobament amb la vida i el país. 1976 – 1985

Cap a finals dels anys 70, la malaltia de M. Martí i Pol ha entrat en una fase d'estabilització. El poeta ha après a conviure-hi i l'ha vençut intel·lectualment. És una època de major optimisme i de recerca de nous camins literaris.

L'any 1975, els poetes joves de la generació dels setantes li reten un homenatge i li editen l'obra completa.

El goig de viure es deixa sentir de nou: reprèn la seva poesia amorosa amb un matís fins i tot eròtic. Amor com a joia i esperança de viure, com a reafirmació del present i el futur que negava a l'etapa anterior.

També la reflexió sobre l'aportació que cadascú ha de fer al país.

L'any 1983 és guardonat amb la Creu de Sant Jordi.

Malgrat tot, l'any 1984 haurà de superar encara la mort de la seva esposa, Però 2 anys més tard, l'any 1986, es casa novament amb Montserrat qui li aporta equilibri i serenitat de nou.

Els anys vuitantes seran anys d'homenatges continuats per part dels poetes més celebrats en llengua catalana.

Miquel Martí i Pol reflexiona també sobre el paper que la poesia i de la seva actitud com a poeta: entén que la poesia ha d'expressar el que és essencial en la vida personal i la col·lectiva, i, a més, ha d'expressar-ho amb senzillesa. La paraula és objecte d'atenció preferent: no pot ser utilitzada de manera gratuïta, sinó que se li ha d'exigir densitat, justesa i capacitat de suggestió.

El balanç de la vida. 1986- 2002.

El final de la dècada dels vuitantes ve marcada per l'estreta col·laboració de M. Martí i Pol i el cantant Lluís Llach.

Es referma amb el seu compromís d'identificar la seva poesia amb la seva vida, de no escriure res que no conegui o pateixi, Omple la seva poesia de sinceritat, austeritat i solidaritat.

Aquesta última etapa el vivifica i el retorna a la ironia i a la crítica de la primera, al compromís i a la lluita, a l'esforç i a la reivindicació.

L'any 1991 rep el Premi d'Honor de les Lletres catalanes, el més prestigiós que atorga l'àmbit cultural del nostre país.

L'any 1999 és nomenat Doctor Honoris Causa per la Universitat Autònoma de Barcelona. Mor, sobtadament, l'any 2004, el dia 11 de novembre, a l'edat de 74 anys, *quan encara quasi tot estava per fer i, quasi tot, era possible.*

Selecció de poesies

A voltes

A voltes,
una tarda qualsevol,
la tendresa s'instal·la a les paraules
i una pluja finíssima
fa esclatar flors als aiguamolls
i créixer gespa als rostos.
Llavors,
fa de bon rossolar
per un pendent de mots
degudament aseptitzats
i assabentar-se,
entre glop i glop de cafè,
que en algun país llunyà
la guerra encara persisteix
i la gent mor de fam.
Un, aleshores, fàcilment exclama:
-Quins malparits els homes!
A voltes, ja dic,
la tendresa s'instal·la a les paraules ...

Molt he estimat i molt estimo encara

Molt he estimat i molt estimo encara.
Ho dic content i fins un poc sorprès
de tant d'amor que tot ho clarifica.
Molt he estimat i estimaré molt més
sense cap llei de mirament ni traves
que m'escatimin el fondo plaer
que molta gent dirà incompreensible.
Ho dic content: molt he estimat i molt
he d'estimar. Vull que tothom ho sàpiga.
Des de l'altura clara d'aquest cos
que em fa de tornaveu o de resposta
quan el desig reclama plenituds,
des de la intensitat d'una mirada
o bé des de l'escuma d'un sol bes
proclamo el meu amor : el legítim.

Nova oració del Parenostre

Pare nostre que esteu en el cel
sia augmentat sovint el nostre sou,
vingui a nosaltres la jornada de set hores,
faci's un xic la nostra voluntat
així com la d'aquells que sempre manen.

El nostre pa de cada dia
doneu-nos-el més fàcil que no pas el d'avui,
perdoneu els nostres pecats
així com nosaltres perdonem
els dels nostres encarregats
i no ens deixeu caure a les mans del director,
ans advertiu-nos si s'apropa,

amén.

Si ve l'instant

Si ve l'instant que veus que defalleixo
-sóc feble al capdavant; ho saps com jo-
no em deixis desistir.

Recorda'm els projectes no acompanyats,
retreu-me les paraules
amb què vaig comprometre'm
per tu i per mi,
fes-me, si cal, memòria del lloc
i dels objectes que ens acompanyaven.

Només tu pots parlar-me'n sense por
i ens redreçarem junts altra vegada.

L'Elionor

L'Elionor tenia
catorze anys i tres hores
quan va posar-se a treballar.
Aquestes coses queden
enregistrades a la sang per sempre.
Duia trenes, encara
i deia: "sí, senyor" i "bones tardes".
La gent se l'estimava,
l'Elionor, tan tendra,
i ella cantava mentre
feia córrer l'escombria.
Els anys, però, a dins la fàbrica,
es dilueixen en l'opaca
grisor de les finestres,
i al cap de poc l'Elionor no hauria
pas sabut dir d'on li venien
les ganes de plorar,
ni aquella irreprimible
sensació de solitud.
Les dones deien que el que li passava
era que es feia gran i que aquells mals
es curaven casant-se i tenint criatures.
L'Elionor, d'acord amb la molt sàvia
predicció de les dones,
va créixer, es va casar i va tenir fills.
El gran, que era una noia,
feia tot just tres hores
que havia complert els catorze anys
quan es va posar a treballar.
Encara duia trenes
i deia: "sí, senyor" i "bones gràcies".

Pa amb tomaquet

Déu ens dó ser catalans
per menjar bon pa amb tomàquet
amb un raig d'oli discret
i un pols de sal si fa falta;
pa de pagès si pot ser
que és més saborós que els altres
i tomàquet ben madur,
però que no ho sigui massa.

Déu ens dó un tall de pernil
o llonganissa ben ampla
perquè acompanyin el pa
ban sucadet amb tomàquet;

pernil de bon mastegar,
llonganissa de La Plana,
que els osonencs en això
tenim molta anomenada.

Déu ens dó tot el que he dit
i bons amics a la taula
per compartir el que mengem
i fer petar la xerrada,
que conversar amb els amics
sempre sol despertar gana

La gent

La gent que es lleva
quan encara és nit.
La gent obscura que treballa
quan encara és de nit,
obre el primer
solc a la neu,
sap el retorn
de la primera oreneta
i rep la primera carícia
de la pluja.
Un privilegi seductor – diguem-ho-
que sovint no s'estima
com és degut.
És allò del costum!

La gent que es lleva
quan encara és de nit
ignora que el món recomença
cada matí
per la seva virtut,
que el sofriment
l'agermana amb milers d'homes
d'arreu del món
i que el seu gest
d'embolicar-se la bufanda,
o bé d'encendre la primera
cigarreta del dia,
forma part d'algun ritu solemníssim
que vivifica la sempre remota
possibilitat d'establir la pau
entre els homes de bona voluntat.

i el menjar, si és compartit,
resulta més saludable.

Gener

Pel gener comença l'any
i els onze mesos que falten
fan que el fred no es senti tant.

Els tres reis majestuosos
passen per ciutats i viles
i són sempre generosos.

Amb la neu, si n'ha caigut,
fem un ninot que ens contempla
i té el nas molt punxegut.

Cal anar amb compte amb el glaç,
que si bades i rellisques
et pots molt ben trencar un braç.

Pel gener fa un fred molt viu,
se'ns han acabat les festes
i tots enyorem l'estiu.

Febrer

El segon mes de l'any
és curt de talla,
però té un al·licient
per la quitxalla,
i és que quan se li canten
les absoltes
arriba, qui sap d'on,
en Carnestoltes.
Llavors, tant si fa bo
com si fa fresca,
tothom vol preparar-se
per fer gresca.
Amb roba vella o nova,
com qui endreça,
es prepara amb defici
la disfressa
per fer cap a la magna
desfilada
on la gent cal que vagi
ben mudada.
Es canta, es balla, es riu
i es fa tabola;
la gent per carnaval
no està mai sola.
El segon mes de l'any
és curt de talla,
però diverteix molt
a la quitxalla.

Poema de tot l'any

Aquest poema de tot l'any
és com una endevinalla,
ningú no sap de quin any és
i, si algú ho sap, s'ho calla.

És d'aquest any?, de l'any passat?,
de l'any vinent tal volta?,
és d'un any digne i assenyat
o d'un any poca-solta?

Potser no cal saber-ne res,
o no saber-ne massa,
i vigilar on cau el pes
quan fem alguna passa,

perquè el temps, el que se'n sap
és que no té mesura
i que jugar-hi és com jugar
amb una criatura

que, tant si plora com si riu,
segur que no ens enganya
i que, per més que fem el viu,
al capdavant ens guanya.

Aquest poema de tot l'any
és un poema lliure,
si ens el prenem amb prou afany
ens pot ajudar a viure.

Roque Dalton

Biografía

*¿Para qué debe servir
la poesía revolucionaria?
¿Para hacer poetas
o para hacer la revolución?*

Roque Dalton (195-1975) fue un poeta y revolucionario de El Salvador, hijo de un inmigrante estadounidense y de una enfermera salvadoreña.

Estudia derecho y antropología en las Universidades de El Salvador, Chile y México. Desde muy joven se dedica al periodismo y a la literatura. Obtuvo diversos galardones en certámenes nacionales y centroamericanos.

Fue varias veces encarcelado en su país, por motivos políticos, e incluso condenado a muerte en 1960, pero la sentencia no se cumplió, gracias a que el dictador José María Lemus cayó

sólo cuatro días antes de la fecha fijada para la ejecución. Más de una vez consiguió escapar de las prisiones, en alguna ocasión con la complicidad de un terremoto. Vivió como exiliado político, en distintas épocas, en Guatemala, México, Checoslovaquia y Cuba.

En 1969 obtuvo el Premio Casa de las Américas, en el género poesía, con *Taberna y otros Lugares*, el más conocido y para la mayoría de los críticos el mejor de sus libros. Enrolado en el *Ejército Revolucionario del Pueblo*, organización salvadoreña, regresó clandestinamente a su país, y el 10 de mayo de 1975, sólo cuatro días antes de cumplir 40 años, fue asesinado por una fracción ultraizquierdista de la misma organización a la que pertenecía. Tardíamente, el principal responsable del grupo que decidió su eliminación, Joaquín Villalobos, reconoció que la misma había sido un trágico error.

Dalton es una de las voces más influyentes de la Generación Comprometida, que hizo suya la frase del guatemalteco Miguel Ángel Asturias:

El poeta es una conducta moral.

Fue el primero en escribir en su país sobre la injusticia social, mostrando la cruda realidad sin dejar nada escondido y acusando directamente a los culpables de la situación.

Usted sabe: me quedan algunos meses de vida. Los elegidos de los dioses seguimos estando a la izquierda del corazón. Debidamente condenados como herejes.

Ante su país pequeñísimo, que *Gabriela Mistral* bautizó para siempre como el *Pulgarcito de América*, Roque tuvo una actitud de amor/odio que impregna su poesía.

La idea básica de Roque es que en El Salvador (uno de los países de América donde los pobres son más pobres y que ha vivido siempre asediado por la violencia) existe una injusticia consolidada, y en sus versos va dejando incuestionables signos del estado de ánimo a que lo lleva esa comprobación:

*Patria dispersa: caes
como una pastillita de veneno en mis horas.
¿Quién eres tú, poblada de amos,
como la perra que se rasca junto a los mismos árboles
que mea?*

Y también:

¿A quién no tienes hartos con tu pequeñez?

Sin embargo, en el fondo de todo ese sarcasmo hay un imborrable trazo de amor. El poeta ridiculiza al falso país en que se ha convertido su país verdadero, pero sigue amando y añorando a este:

*País mío vení
papaíto país a solas con tu sol
todo el frío del mundo me ha tocado a mí
y tú sudando amor amor amor.*

Es el creador de la pieza poética *Poema de amor*, donde narra en forma amena la historia de los salvadoreños, que ha sido convertido en un himno nacional por el pueblo, sobre todo por los que se encuentran fuera de El Salvador.

Roque Dalton, alumno de Miguel Mármol en las artes de la resurrección, se salvó dos veces de morir fusilado. Una vez se salvó porque cayó el gobierno y otra vez se salvó porque cayó la pared, gracias a un oportuno terremoto. También se salvó de los torturadores, que lo dejaron maltrecho pero vivo, y de los policías que lo corrieron a balazos.

Y se salvó de los hinchas de fútbol que lo corrieron a pedradas, y se salvó de las furias de una chancha recién parida y de numerosos maridos sedientos de venganza. Poeta hondo y jodón, Roque prefería tomarse el pelo a tomarse en serio, y así se salvó de la grandilocuencia y de la solemnidad y de otras enfermedades que gravemente aquejan a la poesía política latinoamericana. No se salva de sus compañeros. Son sus propios compañeros quienes condenan a Roque por delito de discrepancia. De al lado tenía que venir esta bala, la única capaz de encontrarlo.

EDUARDO GALEANO

Webs de interés

<http://www.patriagrande.net/el.salvador/roque.dalton/biografia.htm>

<http://members.tripod.com/~daltonicos/>

<http://palabravirtual.com/index.php?ir=crit.php&wid=64&show=poemas&p=Roque+Dalton>

<http://amediavoz.com/dalton.htm#ALTA%20HORA%20DE%20LA%20NOCHE>

Selecció de poesies

27 años

Es una cosa seria
tener veintisiete años
en realidad es una
de las cosas más serias
en derredor se mueren los amigos
de la infancia ahogada
y empieza a dudar uno
de su inmortalidad

Poema

Las leyes son para que las cumplan
los pobres.
Las leyes son hechas por los ricos
para poner un poco de orden a la explotación.
Los pobres son los únicos cumplidores de leyes
de la historia.
Cuando los pobres hagan las leyes
ya no habrá ricos.

No te pongas bravo, poeta

La vida paga sus cuentas con tu sangre
y tú sigues creyendo que eres un rui señor.
Cógele el cuello de una vez, desnúdala,
túmbala y haz en ella tu pelea de fuego,
rellénale la tripa majestuosa, préñala,
ponla a parir cien años por el corazón.
Pero con lindo modo, hermano,
con un gesto
propicio para la melancolía.

Alta hora de la noche

Cuando sepas que he muerto no pronuncies mi nombre
porque se detendría la muerte y el reposo.

Tu voz que es la campana de los cinco sentidos,
sería el tenue faro buscado por mi niebla.

Cuando sepas que he muerto di sílabas extrañas,
pronuncia flor, abeja, lágrima, pan, tormenta.

No dejes que tus labios hallen mis once letras.
Tengo sueño, he amado, he ganado el silencio.

No pronuncies mi nombre cuando sepas que he
muerto:
desde la oscura tierra vendría por tu voz.

No pronuncies mi nombre, no pronuncies mi nombre.
Cuando sepas que he muerto no pronuncies mi
nombre.

Como la Siempreviva

    Mi poesía
es como la siempreviva
    paga su precio
    a la existencia
en término de asperidad.
Entre las piedras y el fuego,
frente a la tempestad
o en medio de la sequía,
por sobre las banderas
del odio necesario
y el hermosísimo empuje
de la cólera,
la flor de mi poesía busca siempre
    el aire,
    el humus,
    la savia,
    el sol,
de la ternura.

Mi amor por ti

Mi amor por ti es mucho más que amor,
es algo que se amasa día a día,
es proyectar tu sombra junto a mí,
hacer con ellas una sola vida.
Las miradas que ya al conocer
se hablan entre sí en la distancia,
no hacen falta palabras...qué más da!
si ya interpretamos lo que claman.
Los mil detalles que tienes tú por mí,
mi descaro al advertir en lo que fallas,
el sincerarme cuando hay que decir
lo que sinceramente no se calla.
Mi amor por ti es mucho más que amor.
Mi amor por ti es como una nevada,
un torrente de luz, algo tan bello...
como ponerse el sol o amanecer el alba.

El gran despecho

País mío no existes
sólo eres una mala silueta mía
una palabra que le creí al enemigo

antes creía que solamente eras muy chico
que no alcanzabas a tener de una vez
Norte y Sur
pero ahora sé que no existes
y que además parece que nadie te necesita
no se oye hablar a ninguna madre de ti

Ello me alegra
porque prueba que me inventé un país
aunque me deba entonces a los manicomios
soy pues un diocesillo a tu costa
(Quiero decir: por expatriado yo
tú eres ex patria)

Y, sin embargo, amor...

Y, sin embargo, amor, a través de las lágrimas,
yo sabía que al fin iba a quedarme
desnudo en la ribera de la risa.

Aquí,
hoy,
digo:
siempre recordaré tu desnudez entre mis manos,
tu olor a disfrutada madera de sándalo
clavada junto al sol de la mañana;
tu risa de muchacha,
o de arroyo,
de pájaro;
tus manos largas y amantes
como un lirio traidor a tus antiguos colores;
tu voz,
tus ojos,
lo de abarcable en ti que entre mis pasos
pensaba sostener con las palabras.
Pero ya no habrá tiempo de llorar.
ha terminado
la hora de la ceniza para mi corazón:
Hace frío sin ti,
pero se vive.

Como tú

Yo como tú
amo el amor,
la vida,
el dulce encanto de las cosas
el paisaje celeste de los días de enero.

También mi sangre bulle
y río por los ojos
que han conocido el brote de las lágrimas.
Creo que el mundo es bello,
que la poesía es como el pan,
de todos.

Y que mis venas no terminan en mí,
sino en la sangre unánime
de los que luchan por la vida,
el amor,
las cosas,
el paisaje y el pan,
la poesía de todos.

Qüestionari per l'anàlisi poètic

El qüestionari s'ha d'elaborar de forma cooperativa. Cadascun dels apartats següents ho elaborarà un dels alumnes del grup:

1. Recerca en el diccionari de totes les paraules que no entengueu. S'ha d'annotar el seu significat. També explicareu el significat de les expressions dificultoses.
2. Especificació en no més de 10 paraules del tema del poema.
3. Localització i escriptura de les quatre paraules del poema que més us agradin. Explicació del significat. Podeu afegir dibuixos o imatges que complementin l'explicació d'aquestes paraules.
4. Recerca d'elements del poema que li donin musicalitat (rima, repeticions de sons o de paraules, altres recursos).

Una vegada contestat el qüestionari, s'ha de preparar una presentació escrita del poema, que redactareu en no més de 10 línies. A continuació, prepareu la presentació oral davant la classe, que podeu fer entre tots els membres del grup. Un dels membres del grup llegirà en veu alta a tota la classe el poema. La declamació també la prepareu de forma cooperativa.

Gravació de poesies

Es farà la gravació i es pujarà al YouTube.

<http://larevistadelafrau.blogspot.com/>

http://es.youtube.com/my_videos

Un relat

Els contes s'inclouran en la Prestatgeria digital.

<http://phobos.xtec.cat/lilibres/index.php?a=centre&schoolCode=e3010335>

1. Elegiu una frase.			
La frase serà el punt de partida de la història, que ocuparà entre 15 i 30 línies. Ha de tenir un plantejament, un nus i un desenllaç.			
Ja he pogut descansar del llarg viatge. Crec que he dormit unes quinze hores seguides. Ara ja puc explicar-te com és la meva nova vida americana. (pàgina 32)			
La Marcela ha telefonat des de Mèxic per explicar-nos coses increïbles. També ho és la notícia que ha publicat avui el seu diari, amb la seva firma a l'encapçalament, és clar. (Pàgina 73)			
El que més m'ha impressionat ha estat veure els rius tan crescuts i enfurismats, i alguns ponts fets runes. (Pàgina 87)			
Avui vull començar demanant disculpes a la natura. Ja sé que és un acte simbòlic, però ahir vaig equivocar-me en allò que vaig escriure de la seva crueltat, i vull rectificar-ho. (Pàgina 96)			
Tot ha començat quan hem conegut la periodista nicaragüenca Felícitas Fernández, una histèrica amb micròfon. (Pàgina 129).			
Després de veure arbres de tots els verds possibles, salts d'aigua a tots els revolts, plantes exòtiques als marges de la carretera i quilòmetres de cafetars (tots malmesos) hem arribat al refugi natural, la cabana on hi viu el guardabosc, un senyor petit amb un bigoti enorme. (Pàgina 154)			
2. Escolliu un personatge principal i dos o tres de secundaris.			
Podeu descriure'n els trets físics, reflectir-ne el caràcter, mostrar com reacciona en cada situació en què es troba ...			
Aïda Roque	Narcís Marcel	María Reina Miranda Irving	Felícitas Fernández Silda
3. Situeu l'acció en un espai			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Podeu prendre com a base qualsevol paisatge de la història . ✓ El llibre té descripcions que podeu aprofitar per al vostre relat, però també podeu documentar-vos a Internet sobre aquests llocs. ✓ ¡Una imatge d'aquests llocs seria una bona idea! 			
Paisatges Naturals		Ciutats	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ El Cerro Verde (Pàgines 40-41) ✓ L'Izalco (Pàgines 42-43) ✓ Parc Natural de Tapantí (Pàgines 150-152) 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ San Salvador ✓ San José (Pàgines 47, 52) ✓ Chinandenga (Pàgina 115) ✓ Managua (Pàgina 138) ✓ Cartago (Pàgina 153) ✓ Orosí (Pàgina 154) 	
4. Escolliu un narrador			
Narrador intern		Narrador Extern	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aïda ✓ ¿Y per què no Helena? ✓ Roque ✓ Narcís 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Les periodistes: Marcela o Felícitas Fernández ✓ Un narrador omniscient ✓ Un narrador observador objectiu 	

Activitats de Llengua anglesa

- ✓ Traducció de l'anglès al català de la ressenya de *La tempestat perfecta* i inclusió a la Viquipèdia catalana.

Article de la Wikipedia

(http://en.wikipedia.org/wiki/The_Perfect_Storm_%28film%29)

The Perfect Storm is a 2000 [film](#) adapted from the [book of the same title](#) by [Sebastian Junger](#). The film was directed by [Wolfgang Petersen](#) and features [George Clooney](#), [Mark Wahlberg](#), [William Fichtner](#), [John C. Reilly](#), [Allen Payne](#), [John Hawkes](#), [Diane Lane](#), [Karen Allen](#) and [Mary Elizabeth Mastrantonio](#).^[1]

[[edit](#)] Plot

In September 1991, the swordfishing boat [Andrea Gail](#) returns to home port in [Gloucester, Massachusetts](#) with a poor catch. Desperate for money the captain convinces his reluctant crew to join him for one more fishing expedition. They head out past their usual fishing grounds, leaving a developing storm behind

them. They find great success at the [Flemish Cap](#), but when their ice machine breaks the only way to preserve their catch is to hurry back home. However between the *Andrea Gail* and Gloucester is a confluence of two powerful weather fronts and a [hurricane](#). The crew struggles to sail through pounding waves and shrieking winds, while friends and family worry and wait for a ship that never comes home.^[1]

[[edit](#)] Cast

Actor	Character	Role
George Clooney	Captain Billy Tyne	Captain of the swordfish boat, the Andrea Gail . Tyne is a divorced father of two daughters who is determined to make one last fishing trip before the end of the season to make up for a poor catch.
Mark Wahlberg	Bobby Shatford	The youngest and most inexperienced of the crew of the Andrea Gail . Shatford is the son of Ethel Shatford, the owner of the Crow's Nest, and boyfriend to Chris Cotter. He reluctantly signs on for one last trip.
Diane Lane	Christina 'Chris' Cotter	Girlfriend of Bobby Shatford. She spends her time during the last fishing trip decorating an apartment she has rented as a surprise for Bobby. She did not want Bobby to go because of a bad feeling she had about the trip.

John C. Reilly	Dale Murphy	Called Murph by those who know him. Murph is a veteran fisherman who is divorced with a son with whom he's very involved. Reilly has an on-going antagonism with David Sullivan.
William Fichtner	David Sullivan	Called Sully, he signed on for the trip at the last minute when another fisherman declined the position. Sully and Murph do not get along.
Bob Gunton	Alexander McAnally III	Owner of the Mistral, a yacht caught in the storm.
Karen Allen	Melissa Brown	Crewmember on the Mistral.
Allen Payne	Alfred Pierre	One of the crew of the Andrea Gail .
John Hawkes	Mike Moran	Called Buggy, he is a member of the Andrea Gail crew who had just met Irene Carell, a woman in whom he was interested.

[edit] Reaction

The families of certain crew members sued the producers in [federal district court](#) in [Florida](#), claiming that their names were used without their permission, and that facts were changed.^[2]

The district court held that the defendants' [First Amendment](#) right to [freedom of speech](#) barred the suit. The plaintiffs appealed to the [U.S. Court of Appeals for the 11th Circuit](#), which could not decide how to interpret the Florida law at issue and certified the question to the [Florida Supreme Court](#). On [April 21, 2005](#), the Florida Supreme Court upheld the district court's interpretation of Florida law and remanded the case to the 11th Circuit, which then affirmed the district court's original decision to dismiss the case.

The film holds a 47% approval rating on critic site [Rotten Tomatoes](#).

[edit] See also

[106th Rescue Wing](#)

[129th Rescue Wing](#)

[Air Force Pararescue](#)

[1991 Halloween Nor'easter](#)

[The Perfect Storm](#)

[edit] References

^ ^a ^b Berardinelli, James, [The Perfect Storm Film Review](#) - reelviews.net, 2000 (Retrieved on [2007-01-25](#))

Activitats de Ciències socials

Treballem amb mapes

El treball de Ciències socials es realitzarà a partir de diferents mapes dels països centreamericans. Els grups base

- ✓ Muntaran el trencaclosques dels països de Centreamèrica.
- ✓ Localitzaran en el mapa el recorregut de l'huracà Mitch.
- ✓ Assenyalaran els dades més rellevants:
  - mars, rius, llacs
  - serralades
  - capitals i ciutats importants...
- ✓ Cada grup base triarà un país en el qual haurà d'assenyalar:
  - dades geogràfiques més específiques
  - dades socioeconòmiques
  - danys causats per l'huracà
- ✓ Podran aportar imatges

Webs d'interès

<http://www.unesco.org.uy:80/phi/libros/mitch/h>

http://ca.wikipedia.org/wiki/Am%C3%A8rica_Centraluracan.html

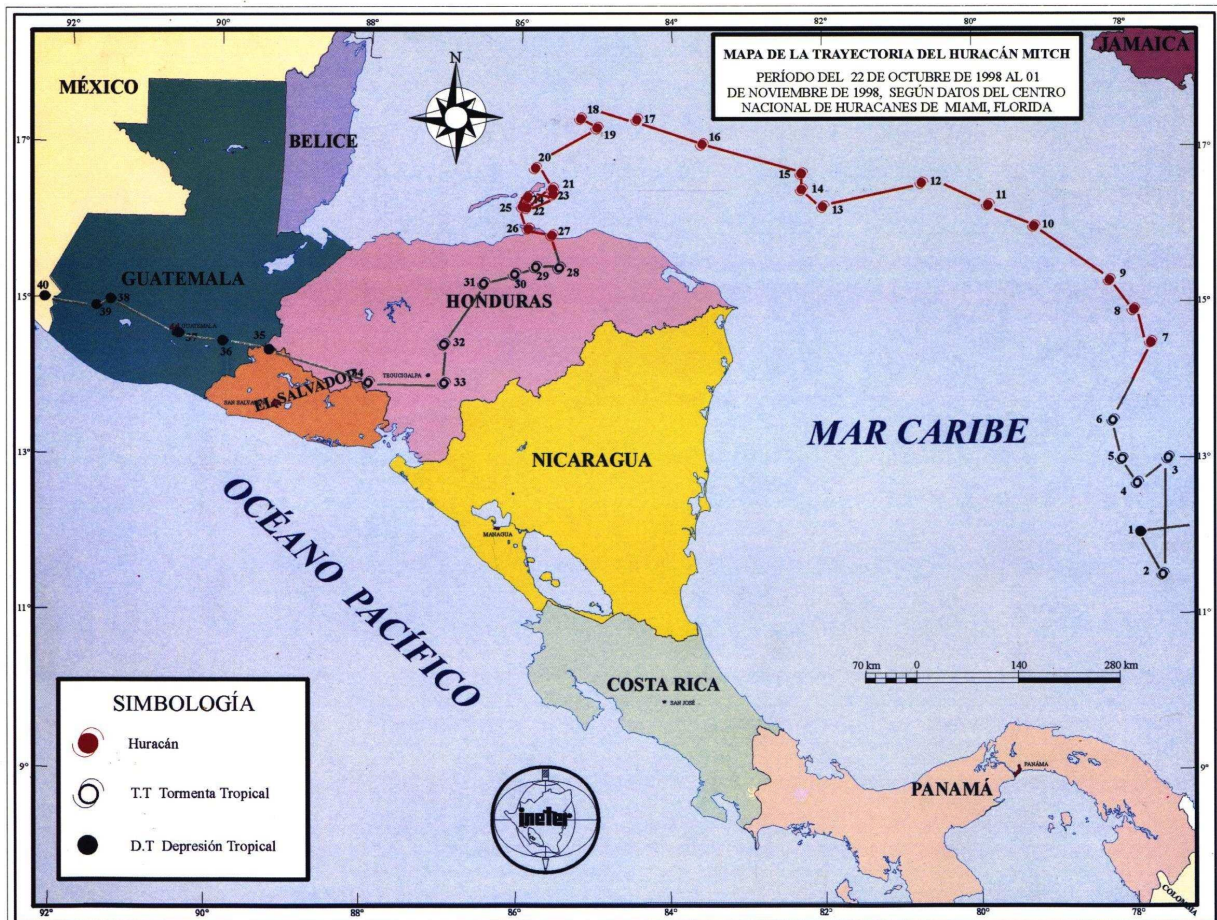
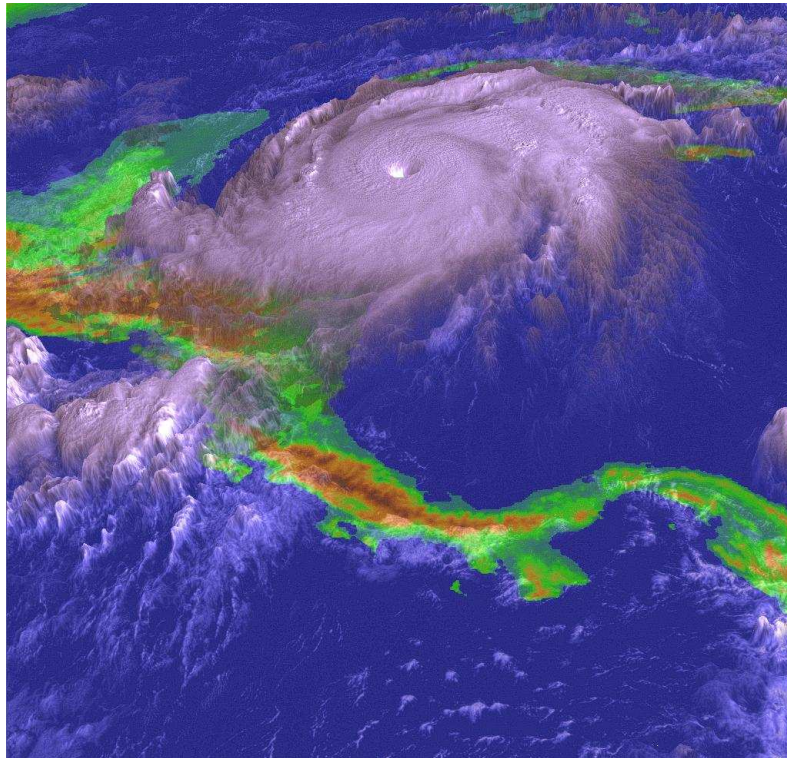
<http://www.guiadelmundo.org.uy/cd/index.html>

http://es.wikipedia.org/wiki/Hurac%C3%A1n_Mitch

Material de suport

La ruta de l'huracà

Pla de Lectura. La ruta de l'huracà

Activitats de Ciències experimentals

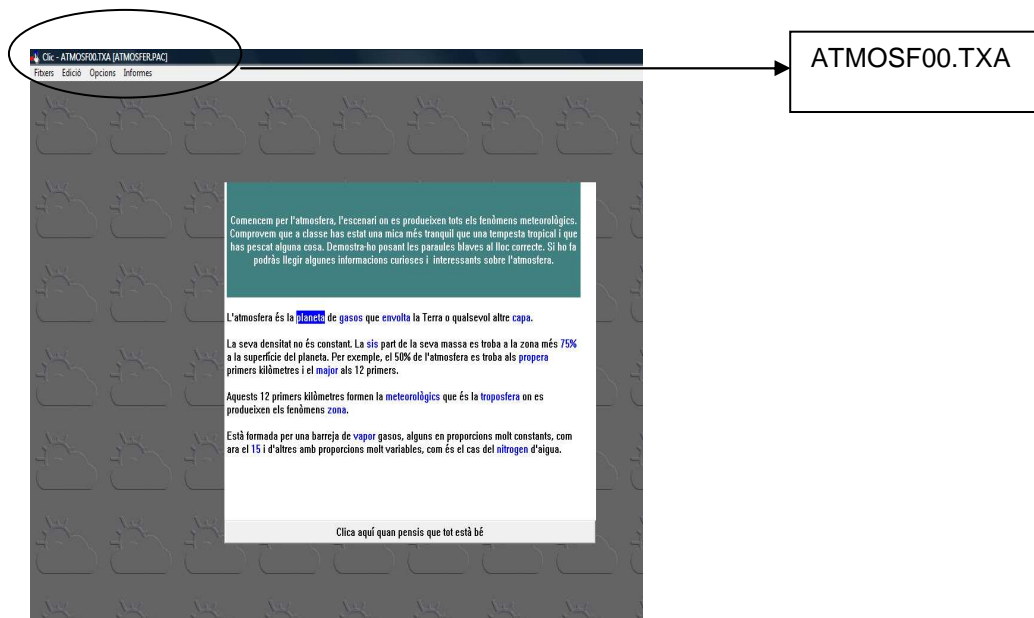
Fitxes de treball

COGNOMS I NOM: _____ EQUIP BASE: _____ CURS i GRUP: _____

Activitat: L'atmosfera (I)

INSTRUCCIONS:

1. Obriu l'ordinador i cliqueu la seqüència següent **INICI>PROGRAMES>CLIC>L'atmosfera**.
2. Treballeu un paquet d'activitats del programa educatiu CLIC. Realitzeu les activitats proposades tenint cura de llegir amb atenció les pantalles i anotacions que vagin sortint. Responen d'una manera reflexiva: penseu la resposta i si cal consulteu el llibre i trieu la millor resposta amb els vostres companys.
3. En algunes activitats, que s'indican, haureu de copiar l'activitat un cop resolta. Les respostes a les preguntes proposades en aquest full les podreu trobar en les activitats realitzades, si us cal podeu anar endavant i endarrere per tal de consultar les respostes que hagueu pensat.
4. Quan hi hagi activitats del paquet que hagueu de copiar, s'indica el nom de l'activitat, que serà de l'estil: ATMOSF00.TXA, com es pot veure en la figura adjunta:

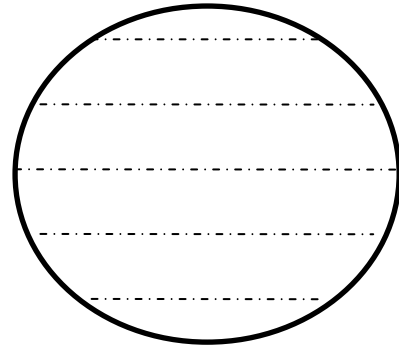

EXERCICIS:

1. Un cop resolta l'activitat ATMOSF00.TXA, copieu-la.
2. Un cop consultada l'activitat CAPES_IN.ASS, copieu la informació,
3. Quines són les cinc capes de l'atmosfera i els seus límits d'altitud?

4. Quins són els 6 gasos més importants que formen l'aire de l'atmosfera? Ordena'ls de més a menys abundants.
5. Un cop resolta l'activitat ATMOSF20.ASS, copieu-la.
6. Un cop resolta l'activitat CIRC_ATM.TXA, copieu-la.
7. En acabar l'activitat del trencaclosques INSOLACI.PUZ, podreu respondre a la pregunta: Quin és el responsable de tota la maquinària climàtica de la Terra?
8. Un cop resolta l'activitat CEL_CIRC.PUZ, indiqueu amb fletxes, els vents que circulen a les diferents latituds, utilitzant la següent figura del globus terraquí:

9. Un cop resolta l'activitat PRESSI20-TXA, copieu-la
10. Escriviu a continuació, les afirmacions certes sobre la pressió atmosfèrica de l'activitat PRESSI30.ASS.
11. Quins són els dos factors causants del terrabastall que contínuament pateix l'atmosfera?
12. Com s'anomenen els fenòmens que tenen lloc a l'atmosfera?
13. Escriviu a continuació quins són.
14. A partir de les activitats realitzades feu un quadre classificant tots els fenòmens meteorològics (són 13 en total) en aquests quatre grups: AERIS, AQUOSOS, LLUMINOSOS i ELÈCTRICS.
15. Un cop realitzada l'activitat ENDEVI10.ASS, copieu l'endevinalla.

RESPOSTES: Cal respondre seguint l'ordre dels exercicis. En cas necessari podeu afegir un full de respostes de la vostra llibreta.

Activitat: L'atmosfera (II)

INSTRUCCIONS:

1. Obriu l'ordinador i cliqueu la seqüència següent **INICI>PROGRAMES>CLIC>Observem i mesurem**.
2. Treballem un paquet d'activitats del programa educatiu CLIC. Realitzeu de forma ordenada les activitats proposades tenint cura de llegir amb atenció les pantalles i anotacions que vagin sortint. Responen d'una manera reflexiva: penseu la resposta i si cal consulteu el llibre i trieu la millor resposta amb els vostres companys.

3. Un cop heu fet totes les activitats del paquet clic, podeu fer els següents exercicis. Si us cal, podeu consultar o tornar a fer les activitats per poder cercar les respostes.

EXERCICIS:

1. Completeu les frases:
  - a. Els _____ poden interceptar un 50% de la radiació solar.
  - b. La _____ i la _____ disminueixen amb l'altitud.
  - c. La _____ disminueix amb la latitud.
  - d. El _____ és aire en moviment.
  - e. A la quantitat de vapor d'aigua s'anomena _____.
2. Quines són les 7 variables climàtiques?
3. Relacioneu les dues columnes. Utilitzeu la taula per posar les relacions.

baròmetre A	1 velocitat del vent
higròmetre B	2 temperatura
anemòmetre C	3 pressió atmosfèrica
termometre D	4 humitat
psicròmetre E	5 quantitat de precipitació
satel·lit F	6 direcció del vent
pluviòmetre G	7. fan fotografies de la superfície terrestre
penell H	

A	B	C	D	E	F	G	H

4. Quines són les unitats de temperatura? En l'activitat apareixen dues.
5. Dibuixeu el baròmetre representat en l'activitat.
6. Expliqueu com funciona el psicròmetre.
7. Copieu el text corregit de l'activitat BAROMET.TXA, que explica com es formen les altes i baixes pressions.

RESPOSTES: Cal respondre seguint l'ordre dels exercicis. En cas necessari podeu afegir un full de respostes de la vostra llibreta.

Activitat: L'atmosfera (III)

INSTRUCCIONS:

1. Obriu l'ordinador i cliqueu la seqüència següent **INICI>PROGRAMES>CLIC>Vents i ventots**.
2. Trebal·leu un paquet d'activitats del programa educatiu CLIC. Realitzeu les activitats proposades tenint cura de llegir amb atenció les pantalles i anotacions que vagin sortint. Responeu d'una manera reflexiva: penseu la resposta i si cal consulteu el llibre i trieu la millor resposta amb els vostres companys.
3. Comenceu a fer totes les activitats proposades en aquest paquet de manera seqüencial i sense aturar-se per anotar res, ja ho treballareu després.
4. Aquest cop treballareu de **forma col·laborativa**: cada alumne de l'equip base té assignats uns exercicis a completar. Podeu tornar a consultar les activitats realitzades per tal de trobar les respostes. Un cop resoltes heu de trobar-vos amb els companys de l'equip base per tal d'ajudar i completar totes les preguntes. **En acabar les heu d'entregar al professor que us farà algunes qüestions.**

EXERCICIS:

1. Quin huracà va provocar els danys i la malmesa que es poden veure en la sèrie d'imatges de l'activitat KATOO.ASS?
2. Recordeu a quina pel·lícula correspon la imatge que hi ha a l'activitat INTRO20.ASS?
3. Anoteu el nom de l'autor del poema musicat per Raimon que surt en aquesta activitat.
4. Completeu el poema, si us cal torneu-lo a escoltar.

Veles e _____ han mos desigs complir
faent camins dubtosos per la mar.
_____ i _____ contra d'ells veig armar:
_____, _____, los deuen subvenir,
amb llurs amics lo _____ e lo _____,
fent humils precs al vent _____
que en son bufar los sia parcial
e que tots _____ compliquen mon retorn.

5. De fet no són 7 sinó 8, els vents coneguts en les nostres contrades. Poseu-los correctament en la següent figura. Per cert com s'anomena a aquesta figura?

ACTIVITAT: L'atmosfera (III)

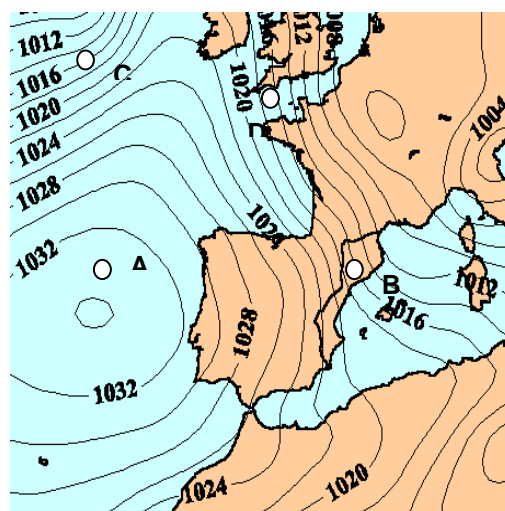
INSTRUCCIONS:

1. Obriu l'ordinador i cliqueu la seqüència següent **INICI>PROGRAMES>CLIC>Vents i ventots**.
2. Treballeu un paquet d'activitats del programa educatiu CLIC. Realitzeu les activitats proposades tenint cura de llegir amb atenció les pantalles i anotacions que vagin sortint. Responeu d'una manera reflexiva: penseu la resposta i si cal consulteu el llibre i trieu la millor resposta amb els vostres companys.
3. Comenceu a fer totes les activitats proposades en aquest paquet de manera seqüencial i sense aturar-se per anotar res, ja ho treballareu després.
4. Aquest cop treballareu de **forma col·laborativa**: cada alumne de l'equip base té assignats uns exercicis a completar. Podeu tornar a consultar les activitats realitzades per tal de trobar les respostes. Un cop resoltes heu de trobar-vos amb els companys de l'equip base per tal d'ajudar i completar totes les preguntes. **En acabar les heu d'entregar al professor que us farà algunes qüestions**.

EXERCICIS:

6. A quin vent es refereix a cadascuna de les afirmacions següents:
  - a. Acostuma a portar fred i és molt famós a l'Empordà.
  - b. Bufa paral·lelament a la costa.
  - c. El seu nom vol dir el que ve de Grècia.
  - d. Provoca fortes ventades a tota la vall de l'Ebre.
  - e. Quan porta pluja, acostumen a ser de fang.
  - f. Diu el refrany que fa venir son.
  - g. Sempre arriba rescalfat i sec a causa del seu recorregut per terra.
  - h. Pot bufar fort, és un vent molt humit degut a la seva procedència marina, de vegades comporta precipitacions molt abundants.
7. Observa la imatge següent:

- Què representen els números que hi ha en el mapa?
- Esbrineu com s'anomenen aquestes línies representades en el mapa.
- En quins punts dels assenyalats creus que fa més vent? Per què?
- Assenyala en el mapa amb una A gran la ubicació d'una zona anticiclònica.

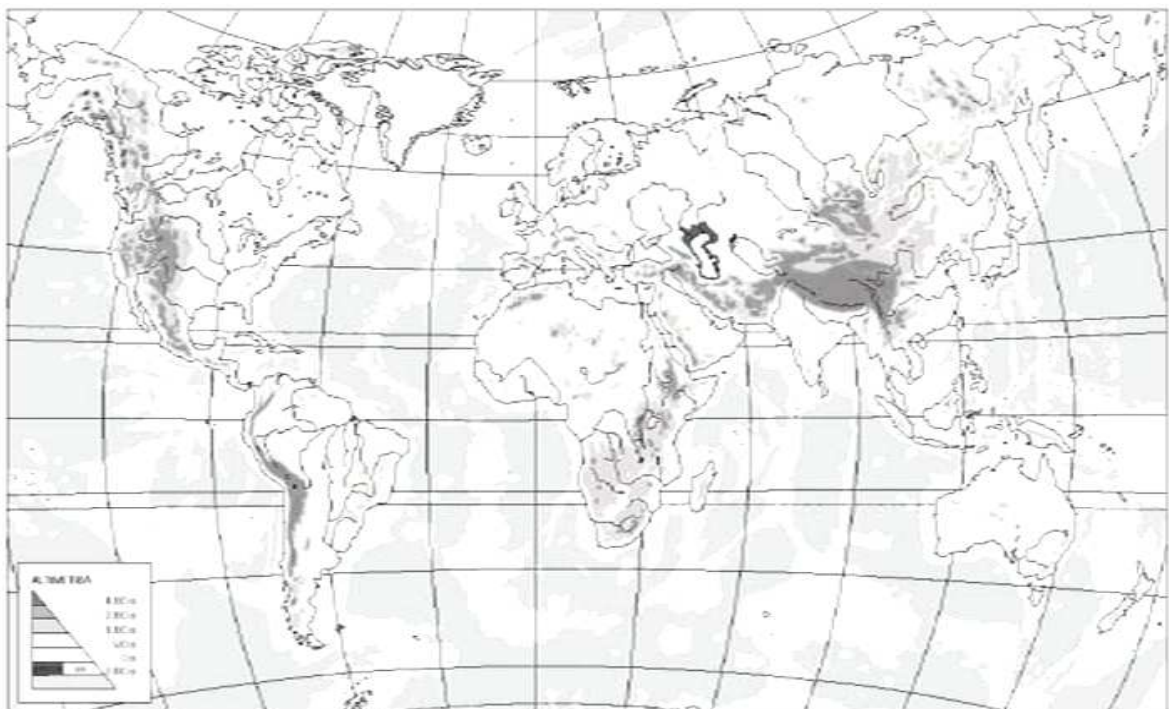
ACTIVITAT: L'atmosfera (III)

INSTRUCCIONS:

1. Obriu l'ordinador i cliqueu la seqüència següent **INICI>PROGRAMES>CLIC>Vents i ventots**.
2. Treballeu un paquet d'activitats del programa educatiu CLIC. Realitzeu les activitats proposades tenint cura de llegir amb atenció les pantalles i anotacions que vagin sortint. Responen d'una manera reflexiva: penseu la resposta i si cal consulteu el llibre i trieu la millor resposta amb els vostres companys.
3. Comenceu a fer totes les activitats proposades en aquest paquet de manera seqüencial i sense aturar-se per anotar res, ja ho treballareu després.
4. Aquest cop treballareu de **forma col·laborativa**: cada alumne de l'equip base té assignats uns exercicis a completar. Podeu tornar a consultar les activitats realitzades per tal de trobar les respostes. Un cop resoltes heu de trobar-vos amb els companys de l'equip base per tal d'ajudar i completar totes les preguntes. **En acabar les heu d'entregar al professor que us farà algunes qüestions**.

EXERCICIS:

8. Expliqueu com es formen els vents:
  - a. de Mestral:
  - b. de Tramuntana:Què tenen en comú?
9. Com s'anomena l'escala que s'utilitza per mesurar la força dels vents? Quants nivells té? A quin nivell correspon la següent situació: "poden caure xemeneies i arrenca teulades i cobertes".
10. Copieu el text complet de l'activitat CICLO.TXA, que tracta sobre la formació dels huracans.
11. Indiqueu acolorint en el següent mapamundi, les zones que són susceptibles de patir huracans.

A)

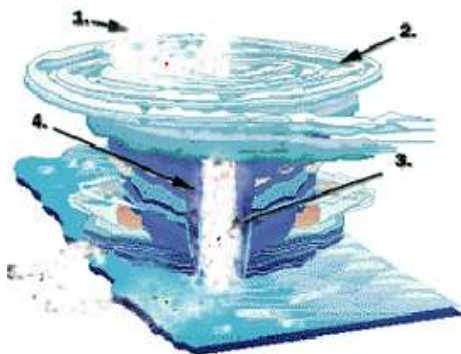

INSTRUCCIONS:

1. Obriu l'ordinador i cliqueu la seqüència següent **INICI>PROGRAMES>CLIC>Vents i ventots**.
2. Treballeu un paquet d'activitats del programa educatiu CLIC. Realitzeu les activitats proposades tenint cura de llegir amb atenció les pantalles i anotacions que vagin sortint. Responen d'una manera reflexiva: penseu la resposta i si cal consulteu el llibre i trieu la millor resposta amb els vostres companys.
3. Comenceu a fer totes les activitats proposades en aquest paquet de manera seqüencial i sense aturar-se per anotar res, ja ho treballareu després.
4. Aquest cop treballareu de **forma col·laborativa**: cada alumne de l'equip base té assignats uns exercicis a completar. Podeu tornar a consultar les activitats realitzades per tal de trobar les respostes. Un cop resoltes heu de trobar-vos amb els companys de l'equip base per tal d'ajudar i completar totes les preguntes. **En acabar les heu d'entregar al professor que us farà algunes qüestions**.

EXERCICIS:

12. Completeu aquest dibuix posant les fletxes que indiquen els moviments dels corrents d'aire i poseu noms a les parts indicades amb números.

1	
2	
3	
4	
5	

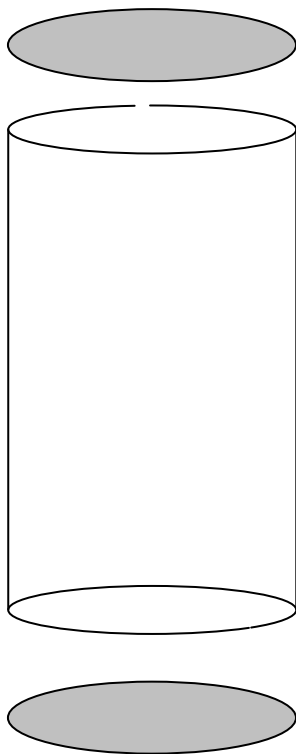
13. Anoteu de forma resumida la informació sobre l'huracà Mitch.
14. Dissenyeu una taula de diferències entre els ciclons tropicals i les depressions que hi ha a les nostres latituds.
15. Anoteu les diferències entre un tornado i un huracà. De quantes maneres diferents s'anomenen els tornados en les nostres latituds?
16. Indiqueu en cada cas a què correspon: ANTICICLÓ, CICLÓ TROPICAL, TORNADO, VENT o CICLÓ:
  - a. Regió en la qual la pressió atmosfèrica és més alta que en totes les del seu voltant.
  - b. Regió de pressió baromètrica baixa. També s'anomena depressió.
  - c. Moviment d'aire produït en l'atmosfera per causes naturals.
  - d. Borrasca petita en extensió horitzontal, intensa, en la qual l'aire gira en espiral a velocitats extremes.Depressió tropical, amb vents molt forts, pluges torrencials.

Activitats de tecnologia

Fem un tornado

EL LÍQUID que s'ha de posar dins ha de se aigua sabonosa, amb molt poc sabó, ja que no ha d'haver bromera. S'ha d'afegir purpurina. Poden personalitzar el seu tornado.

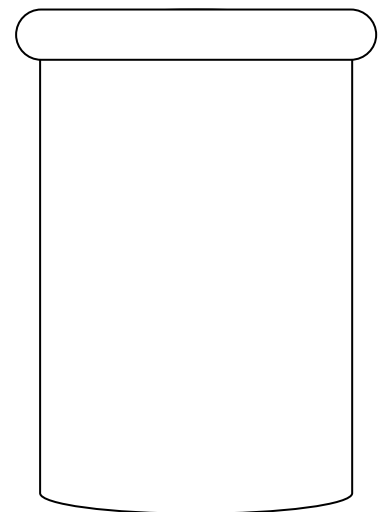

OPCIÓ 1

Tubs de metacrilat o similar amb tapes segellades als dos costats

OPCIÓ 2

Un pot de vidre no gaire ample que tanqui bé (tipus pot d'olives o de fruits secs que són més estrets).

Personalitzar el tornado

 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>		 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>	
 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>		 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>	
 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>		 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>	
 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>		 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>	
 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>		 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>	
 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>		 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>	
 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>		 <p>La ruta de l'huracà IES La Mar de la Frau</p>	

Activitats de Música

Activitats

- ✓ Recull de músiques populars de Centreamèrica
- ✓ Audició de les músiques de cultura popular.
- ✓ Reconeixement dels diferents instruments utilitzats.
- ✓ Anàlisi formal de les peces escoltades.
- ✓ Reconeixement visual dels diferents instruments tradicionals.
- ✓ Pràctica dels diferents ritmes populars.

Objectius

- Saber reconeixer visual i auditivament els diferents instruments de la música popular centroamericana.
- Diferenciar els diferents rítmics dels melòdics.
- Saber la mètrica de les peces.
- Reconeixer les parts diferenciades d'una peça musical.
- Ballar els ritmes de la cultura centroamericana.

L'**Amèrica Central** és un subcontinent, una part del continent americà compresa entre els istmes de Tehuantepec, a Mèxic, i de Panamà. Inclou, d'oest a est, Guatemala, Belize, El Salvador, Hondures, Nicaragua, Costa Rica i Panamà, a més de les Antilles.

Instruments

En tots aquest països hi trobem una varietat de cultures molt diferents. Aquí tens un llistat dels instruments que hi pots trobar:

Ocarina

Flauta de pan

trompeta

Pla de Lectura. La ruta de l'huracà

sonall

marimba

acordiό

teponaxtle

tambor

caragol

Huetel

QUIJONGO

sacabutx

Tambors de diferents tipus

Expressions artístiques de la música centreamericana

Bachata

“salsero “

mariachis

salsa

Ritmes

Pel que fa a la música que es pot escoltar als països de Centreamèrica són ritmes molt llatins on la base la trobem en el ritme dels instruments de percussió que abans has vist. Tota aquesta música es balla encara amb molta actualitat, a més hi ha hagut una inclusió d'aquesta cultura a la nostra, passant a formar part del nostre lleure.

A més a més, en coordinació amb el Departament d'Educació física els alumnes aprendran a ballar algú d'aquests ritmes tradicionals.

Cúmbia

El més representatiu dels ritmes autòctons colombians recull l' herència d' Àfrica en la base rítmica, l' indígena en la melodia i en la dansa, i la blanca en els vestits i lletres. La seva estructura musical és biètnica, amb matisos rítmics bàsics. Es desenvolupa a partir del segle XVII i s'interpreta amb una base percutida -3 tambors- i el acompanyament de unes maraques. En algunes regions colombianes s'empra també un acordeó.

Audició: “La colegiala”, de Walter Leon

<http://es.youtube.com/watch?v=lfSpoRkADM4>

1. Quins instruments hi escoltes?

Instruments melòdics:

Instruments rítmics:

2. El ritme és .....binari.....ternari.....quaternari.

3. Quin és el registre del cantant principal?

4. I altres veus?

5. - El tempo és: allegro.....moderato.....lento

6. -Quin és el tema de la cançó?

Merengue

És un gènere musical, usualment de to alegre. Va néixer a la República Dominicana, d'on més s'escolta com una melodia més, acompanyat per una tambora (tambor de dos parts), el güiro y l'acordió.

Audició: "Me sube la bilirrubina" Juan Luís Guerra

http://es.youtube.com/watch?v=bQp5uun_AQM

7. Quins instruments fan el contracant?
8. De quina família d'instruments són?
9. Què vol dir bilirrubina?
10. Té un tempo ràpid?

Bachata

És un ritme ballable originari de la República Dominicana. Es considera un híbrid del bolero amb altres tendències musicals como són el son, el cha-cha-cha i el tango.

Era classificada com la música de les classes pobres i coneguda com "música de amargue". No s'escoltava a la ràdio. Però l'interès sorgí a partir dels anys 80, gracies als mitjans de comunicació i amb l'esforç d'alguns compositors que van veure que havia tornat a sorgir un gènere diferenciat d'expressió popular. Alguns autors són Juan Luis Guerra i Víctor Víctor als anys 90,

Audició: "No es amor (Obsesion)" de Aventura.

<http://es.youtube.com/watch?v=xw6yQRzcDAM>

11. Quin so extramusical escoltes a l'inici de l'audició?
12. -Quins són els instruments que sonen sempre fent l'acompanyament rítmic?
13. Quin tipus de veu fa el cantant al final de la cançó?

Salsa

És un gènere musical que va sorgir al Carib, però s'entén que és típica de Cuba, primerament, i també de Puerto Rico. Fou creada per caribenys que en als anys seixanta van mesclar ritmes

tradicionals llatins amb elements del jazz com el mambo i el “cha-cha-chá”. Aixa van donar a la música diferents tipus d'instruments de percussió. El gènere salsa és la principal música tocada en els clubs llatins i és el «pulso esencial de la música latina», d'acord amb l'autor Eduardo Morales. La persona precursora fou el dominicà Johnny Pacheco al crear la pauta a seguir amb la seva empresa Fania

Records.

La salsa es toca en compàs de quatre temps. És característic el ritme de les claus afro-cubanes (tic, tic, tic... tic, tic), mentrestant el cant i els instruments destaquen al primer i tercer temps del compàs.

Audició: “La vida es un carnaval” Cèlia Cruz

<http://es.youtube.com/watch?v=bZ977exBbgg&feature=related>

Lletra de la cançó

Todo aquel que piense que la vida es desigual, tiene que saber que no es así, que la vida es una hermosura, hay que vivirla.	tiene que saber que no es así, que al mal tiempo buena cara, y todo pasa.
Todo aquel que piense que esta solo y que está mal, tiene que saber que no es así, que en la vida no hay nadie solo, siempre hay alguien.	Ay, no ha que llorar, que la vida es un carnaval, es mas bello vivir cantando. Oh, oh, oh, Ay, no hay que llorar, que la vida es un carnaval y las penas se van cantando.
Ay, no ha que llorar, que la vida es un carnaval, es mas bello vivir cantando. Oh, oh, oh, Ay, no hay que llorar, que la vida es un carnaval y las penas se van cantando.	Para aquellos que se quejan tanto. Para aquellos que solo critican. Para aquellos que usan las armas. Para aquellos que nos contaminan. Para aquellos que hacen la guerra. Para aquellos que viven pecando. Para aquellos nos maltratan. ara aquellos que nos contagian.
Todo aquel que piense que la vida siempre es cruel, tiene que saber que no es así, que tan solo hay momentos malos, y todo pasa. Todo aquel que piense que esto nunca va a cambiar,	

14. Què penses que ens vol transmetre Cèlia Cruz amb aquesta cançó?

15. -Al paràgraf de la tornada, “la vida es un carnaval” que significa?

16. -A quines persones dedica el text que està en negreta?

17. -Et sents identificat en algun moment de la cançó?
18. -Penses que podries ser tu el destinatari d'aquesta cançó?
19. -Sin o ets tú, a qui va dirigida?

Reggaeton

És un gènere musical del raggamuffin, que a la vegada prové del reggae de Jamaica, influenciat pel hip hop de zones llatines de Miami, Los Angeles i Nueva York. Las particularitats del reggaeton són les seves lletres en espanyol i la seva influència d'altres estils llatins, com la bomba i la salsa. Neix a partir de les festes en les que el DJ punxa la cara B instrumental dels vinils de reggae posant-los a 45 rpm en lloc de 33, fent-los més moguts per ballar-los.

Audició: "Pobre diablo" de Don Omar

<http://es.youtube.com/watch?v=meRi99X8Q7E&feature=related>

20. Quin efecte sona al principi?
21. Quin és l'instrument solista?
22. Quina mètrica té? Binaria / Ternària / Quaternària
23. Has escoltat molt aquesta música últimament en els mitjans de comunicació?
24. Digues dos títols més d'aquesta música.

Activitats d'Educació física

Jocs tradicionals d'Amèrica central

Cada grup base ha de realitzar una fitxa de cada joc treballat a classe. A la fitxa hi ha de constar:

- ✓ Nom de joc
- ✓ País d'origen
- ✓ Número de participants
- ✓ Terreny de joc
- ✓ Material
- ✓ Descripció i regles de joc
- ✓ Possibles variants
- ✓ Descripció gràfica

Cada grup base explica un joc tradicional a la resta de la classe, i se'n realitza una petita pràctica.

A més a més, en coordinació amb el Departament de Música els alumnes aprendran a ballar amb algú dels ritmes tradicionals.

Activitats de Visual i Plàstica

Muntar un trencaclosques en una cartolina amb els cinc països d'Amèrica Central.

Avaluació

Llengua catalana i Llengua castellana

*IES La Mar de la Fran. Pla de lectura.
2ESO. Curs 2007-2008*

COMENTARI POÈTIC		
La professora donarà a cada grup base el dossier amb els poemes de Miquel Martí i Pol i hauran d'escollir-ne un després d'haver-los llegit. Després d'elegir-lo en faran una breu explicació a la resta de la classe i el llegiran en veu alta.		
Nom de l'equip:	Curs: 2 ESO	Data:
TÍTOL DEL TREBALL : Miquel Martí i Pol / Roque Dalton		
FASE 1. Responsable:		Període de realització:
Tasca: Selecció de poesies		¿Qui ho farà?:
Avaluació		
1.Lectura personal de las poesies del dossier (Es repartiran, de forma cooperativa)	Tots	
3.Elecció de la poesia	Tots	
FASE 2. Responsable:		Període de realització:
Tasca: Comentari de la poesia elegida		¿Qui ho farà?:
Avaluació		
4. Recerca en el diccionari de les paraules i expressions que no entenguin		
5. Definició del tema		
6. Elecció de paraules i definició		
7. Comentari d' aspectes estètics		
8. Redacció estructurada dels aspectes comentats abans		
FASE 3. Responsable:		Període de realització:
Tasca: Presentació i lectura entonada		¿Qui ho farà?:
Avaluació		
9. Preparació de la presentació de la poesia		
10. Preparació de la declamació poètica		
11. Presentació		
12. Lectura		
Objectius del grup		
Progressar en l' aprenentatge: ampliació del vocabulari, comprensió de textos literaris, iniciació a la tècnica del comentari de textos poètics		
Utilitzar correctament la llengua escrita		
Utilitzar correctament la llengua oral		
Col·laborar els uns amb els altres		
NOTA DEL GRUP		

UN RELAT A PARTIR DE La Ruta de l'huracà		
Cada alumne del grup base desenvoluparà un dels quatre aspectes assenyalats en la guia d'elaboració d'un relat. Una cop escrit, s'ajuntaran els elements com un puzzle. Falta ara la fase d'escriptura d'un text, correcció i redacció definitiva. El relat ex colgarà a la prestatgeria digital.		
Nom de l'equip:	Curs: 2 ESO	Data:
TÍTOL DEL TREBALL: FEM UNA NARRACIÓ		
FASE 1. Responsable:		Període de realització:
Tasca: Esbós	¿Qui ho farà?:	Avaluació
1. Argument		
2. Personatges principals i secundaris		
3. Espai		
4. Narrador		
FASE 3. Responsable:		Període de realització:
Tasca: Redacció	¿Qui ho farà?:	Avaluació
5. Redacció		
6. Correcció		
7. Presentació definitiva		
8. Títol		
9. Índex final		
Objectius del grup		
Progressar en l'aprenentatge : ampliació del vocabulari, coneixement dels elements essencials del relat , elaboració de textos narratius.		
Utilització correcta de la llengua escrita		
Utilització correcta de la llengua oral		
Elaboració d'índexs		
Presentació d'acord amb els paràmetres establerts		
Col.laboració estreta dels uns amb els altres		
NOTA DEL GRUP		

Música

		<i>IES La Mar de la Fran. Pla de lectura. 2ESO. Curs 2007-2008</i>	
MÚSICA			
PLANIFICACIÓ DEL TREBALL COOPERATIU			
Nom de l'equip:		Curs: 2 ESO	Data:
LA RUTA DE L'HURACÀ			
FASE 1. Responsable:		Temps:	
Tasca:		Qui ho farà?:	Avaluació
Cerca d'informació d'una música popular de Centreamèrica.			
Cerca d'un músic autor d'una música popular de Centreamèrica.			
FASE 2. Responsable:		Temps:	
Tasca:		Qui ho farà?:	Avaluació
Cerca dels trajes utilitzats en aquest tipus de música.			
Cerca dels instruments populars.			
Dibuix d'un dels instruments trobats.			
FASE 3. Responsable:		Temps de realització	
Tasca:		Qui ho farà?:	Avaluació
Cercar o enregistrar un seguit d'obres que exemplifiquin la música.			
Acompanyar les obres amb les lletres.			
FASE 4. Responsable:		Temps:	
Tasca:		Qui ho farà?:	Avaluació
Dibuixar un dels instruments utilitzats en la música popular.			
Realitzar la presentació del treball.			
Objectius del grup			
Presentació del treball amb la suficient informació.			
Bona presentació:			
Entrega en el límit de temps previst.			
NOTA DEL GRUP			